

Regelbunden tillsyn i Stureskolan

Grundskola årskurserna 6-9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Arboga kommun och besökt Stureskolan den 12 maj 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 17 december 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Stureskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Stureskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Stureskolan

Stureskolan	Antal elever
Grundskola	318

Källa: Skolans egen uppgift.

Stureskolan är en grundskola med årskurserna 6-9 belägen i centrala Arboga. Skolan har fyra arbetslag varav ett lag arbetar med barn i behov av särskilt stöd. Utvecklingsledare leder arbetslagen och utgör tillsammans med rektor, skolans ledningsgrupp. Rektorn har ett övergripande ansvar för det Norra skolområdet där Stureskolan, Nybyholmskolan, Ladubackskolan och Medåkerskolan ingår. Rektorn har ett operativt

ansvar på Stureskolan. Biträdande rektorer har motsvarande funktion på de övriga skolorna. På skolan arbetar 44 personer, varav 34 är pedagoger.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat för elever i årskurs 9

	Stureskolan					Samtliga skolor i kommunen ¹	Kommun-grupp ²	Riket ³
	2004	2005	2006	2007	2008	2008	2008	2008
Genomsnittligt meritvärde	228,7	205,6	224,6	213,1	215,2	213,0	201,7	209,3
Andel (%) som nått målen i samtliga ämnen	70,9	66,6	76,6	71,6	68,4	73,9	74	77
Andel (%) behöriga till nationellt program	100,0	89,4	94,7	91,4	92,6	92,4	89	89

Källa: Skolverkets nationella statistik

Kommentar och bedömning:

Av tabell 2 framgår att 68,4 procent av eleverna lämnar grundskolan med fullständigt slutbetyg och att kunskapsresultaten under de senaste 5-årsperioden legat mellan 66,6 och 76,6 procent. Resultatet år 2008 ligger under genomsnittet för riket. Resultatet avseende andelen elever som är behöriga till ett nationellt program har under samma period varierat mellan 89,4 och 100

¹ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommunen

² Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i kommungruppen

³ Uppgifter baserade på samtliga huvudmän i riket

procent. Betygsresultaten visar vidare på stora könsskillnader år 2008, där flickorna hade ett genomsnittligt meritvärde på 244,6 och pojkarna 193,8. Motsvarande resultat avseende andelen som inte nått målen i samtliga ämnen är 12,5 procent för flickor och 32,7 procent för pojkar.

Skolinspektionen bedömer att ytterligare åtgärder behövs så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

2008 trädde nya bestämmelser om individuella utvecklingsplaner i kraft. I 7 kap. 2 § grundskoleförordningen anges nu att de individuella utvecklingsplanerna inte längre ska vara enbart framåtsyftande utan också innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne som eleven undervisas i och ev. överenskommelser som träffats under utvecklingssamtalet. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Mer

information finns i Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av innehåller skriftliga omdömen av elevens kunskaper i samtliga ämnen, provresultat, en betygsprogno, arbete på lektioner och elevens sociala kompetens. I planen finns mål formulerade avseende elevens sociala utveckling, studieförmåga/sätt att lära samt kunskapsmål. Enligt Skolinspektionen är varken beskrivningen av elevens kunskapsutveckling eller de mål som sätts upp för eleven relaterade till de nationella målen i ämnena. Ej heller framgår det vilka insatser som skolan behöver vidta för att eleven ska nå så långt som möjligt i riktning mot läroplanens och kursplanernas mål.

Skolinspektionen bedömer att Stureskolan behöver vidta åtgärder för att de individuella utvecklingsplanerna ska motsvara förordningens krav.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Tillsynen i Stureskolan visar genom samtal med lärare och elever att elevernas möjligheter att utöva inflytande över undervisningsprocessen och över sitt eget lärande är begränsat. När det gäller undervisningens innehåll bestämmer läraren i huvudsak detta. Vidare visar tillsynen att elevernas kännedom om målen för utbildningen varierar mellan ämnen och lärare och att elevernas individuella utvecklingsplaner inte används för att ge dem större inflytande över sitt eget lärande. Skolinspektionen bedömer sammantaget att elevernas möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning och sitt eget lärande behöver förbättras.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd och sådant stöd ska också ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Också i avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. Enligt 5 kap. 2 § grundskoleförordningen ska en elev ges studiehjälp på sitt modersmål om eleven behöver det. I tillsynen framkommer att särskilt stöd erbjuds främst elever som riskerar att inte nå målen i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen erbjuds inte detta stöd. Resultaten, där en stor andel av elever under ett flertal år, har slutat årskurs 9 utan att ha nått målen för samtliga ämnen visar att stödet har varit otillräckligt och ej utformat så att eleverna fått det särskilda stöd och hjälp de behövt för att nå målen för utbildningen. De elever i Stureskolan som har ett annat modersmål än svenska erbjuds undervisning på modersmålet. En bedömning görs om dessa elever är i behov av särskilt stöd i svenska, dock saknas rutiner för att bedöma om eleverna är i behov

av studiehandledning eller inte.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas så att alla elever som är i behov av särskilt stöd kan få detta och att skolan behöver förvissa sig om att studiehandledning på modersmålet ges till alla elever som behöver det, oberoende av ämne.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

I Stureskolan upprättas inte åtgärdsprogram i alla ämnen för alla elever i behov av särskilt stöd. Detta gäller exempelvis i ämnet idrott. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del är av skiftande kvalitet. Exempelvis framgår inte i alla vilka behov eleven har samt vilka insatser skolan ämnar göra.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att åtgärdsprogram upprättas som uppfyller förordningens krav.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

8 (13)

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionens tillsyn avser endast planen mot kränkande behandling. Planen ska utgå från en aktuell kartläggning och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planerna mot diskriminering och kränkande behandling ska eleverna vara delaktiga vid framtagandet, uppföljning och bearbetning av planen mot kränkande behandling. Vid tillsynstillfället hade Stureskolan inte upprättat en plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen har i stället granskat den likabehandlingsplan som finns vid Stureskolan och konstaterar att planen saknar planerade åtgärder utifrån en aktuell kartläggning av skolans behov. Vidare har eleverna inte deltagit i arbetet med att utarbeta planen. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta en plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot författningarnas krav. Vidare vill Skolinspektionen påpeka att det av planens namn bör framgå att den också gäller för skolans arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och för-

bättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I bilaga 3 till skollagen anges utbildningens omfattning i grundskolan i timmar om 60 minuter för ämnen och ämnesgrupper, även kallad timplan. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Enligt 2 kap. 19 -20 §§ grundskoleförordningen ska eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen ska syfte till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. I Stureskolan ges inte elevens val. I stället ges så kallad elevplanerad tid, då eleverna har möjlighet att arbeta med uppgifter de inte hunnit med. Detta kan inte anses vara en breddning eller fördjupning i ett eller flera ämnen. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs så att eleverna ges den garanterade undervisningstid de har rätt till.

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Undervisning i svenska som andraspråk ska enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen om det behövs anordnas för de elever som behöver det. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn. I Stureskolan finns elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk som i stället erbjuds stöd i svenska. I tillsynen framkommer att skolan inte gör någon tydlig åtskillnad mellan ämnena svenska och svenska som andraspråk. Skolinspektionen bedömer att undervisning i svenska som andraspråk behöver anordnas för de elever som är i behov av det.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 2 kap. 2 § skollagen ska rektorn hålla sig förtrogen med den dagliga verksamheten i skolan och ta det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen. Vid tillsynen framkommer att rektorn genom sin ledningsgrupp bestående av arbetslagsledare håller sig informerad om vad som händer på skolan. Dock framkommer vid lärarintervjuer att de uppfattar rektorn som en ledare främst för elevvårdsarbetet, mindre som pedagogisk ledare för att verksamheten ska utvecklas och förbättras i riktning mot de nationella målen. Detta bekräftas även av rektorn. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att säkerställa att det bedrivs ett pedagogiskt ledarskap på skolan.

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår i Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn har således ansvaret för skolans resultat. Vid tillsynen framkommer att det saknas en systematisk uppföljning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats. Vidare saknas en redovisning av vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Detta gäller bl a uppföljning av elevernas resultat, insatta stödåtgärder och i vilken mån undervisningen utgår från målen att sträva mot. Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Stöd

för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av Stureskolans kvalitetsredovisning för år 2008 som innehåller vissa beskrivningar av vilka mål skolan har uppnått i svenska, matematik och engelska i förhållande till nationella mål. Analyserna av måluppfyllelsen i övrigt och av vilka åtgärder som ska vidtas för en bättre måluppfyllelse är knapphändiga. Måluppfyllelsen i övriga ämnen är inte redovisade. Vidare saknas en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsredovisning behöver utvecklas så att den uppfyller de krav som förordningen ställer.

2009-09-17 Stockholm

Marita Bergman

Ann-Marie Lindström